

Evangelium – význam slova původní

Petr Pokorný ve svém výkladu k Evangeliiu podle Tomáše (7173, NZ apokryfy, Praha 2001, str. 153) znovu opakuje: „Původně bylo evangelium označením zvěsti o vzkříšení Ježíše (Ř 1,1; 1K 15,1). Tento význam má termín EYAGGELION i v Mk 1,1. Jako označení knihy nebylo v polovině 2. století, kdy Tomášovo evangelium asi vzniklo, ještě rozšířeno. Když se v 2. polovině 2. století začal tento termín prosazovat jako označení knihy, myslel se tím spis, který zahrnoval Ježíšova slova i jeho příběh.“

Vezmeme-li toto tvrzení vážně, vyplývá z něho, že termín „evangelium“ začal razit apoštol Pavel, a že evangelisté tento jím ražený termín prostě převzali. Pak by ovšem bylo naprosto nepochopitelné, proč v jejich líčení Ježíš sám o sobě říká (např. když vzkazuje odpověď Janu Křtiteli do vězení), že se – to znamená už za života obou – evangelium zvěstuje chudým. V té době totiž Ježíš ani náznakem nepoukazoval na to, že musí zemřít, natož že bude vzkříšen. Musíme z toho tudíž uzavřít jedno z dvojího, totiž buď že si tohoto rozporu autoři vůbec nevšimli, anebo naopak že tímto způsobem chtěli zdůraznit, že „dobrá zpráva“ je zvěstována chudým, neboť „království“ už je mezi nimi (a tedy že je už mezi nimi bez souvislosti s Ježíšovou smrtí a s jeho vzkříšením). A závěr? To, co zvěstoval Ježíš (např. když už Jan Křtítel byl uvězněn), je jiná „dobrá zpráva“, jiné „evangelium“ než to, co zvěstovali učedníci a přívrženci Ježíšovi jako doklad, že jeho „učení“, řekněme raději jeho „evangelium“, je vskutku „pravé“, totiž že byl vzkříšen. Pochopitelně to bylo – jako už jiné „evangelium“ (jiná dobrá zpráva) – hlásáno a zvěstováno už bez úmyslu potvrdit Ježíšovo kázání a učení a jeho výzvy ke změně života i smýšlení, nebo přinejmenším aniž by právě toto bylo to hlavní. Hlavním důsledkem zvěsti o Ježíšově vzkříšení bylo spasení, záchrana těch, kdo se touto novou zvěstí nechali či spíše dali přesvědčit a kdo na to vsadili svou životní orientaci a celý svůj život. To pak může být jen dokladem toho, že třeba „kázání na hoře“ se nutně ocitlo ve stínu kázání o vzkříšení popraveného Ježíše. Evidentně tu tedy jde o dvojí „evangelium“, o dvojí „radostné poselství“, i když by zajisté nebylo korektní obojí stavět proti sobě (zejména tak, že by jedno vylučovalo to druhé).

(Písek, 080701-3.)